

## Διάλεξη # 21

### Έλεγχοι Υποθέσεων για την Μέση Τιμή της Κανονικής

Θεωρώ τυχαίο δείγμα  $X_1, \dots, X_n$  από  $N(\mu, \sigma^2)$

1) Διακύμανση γνωστή.

$$\begin{array}{ll} \text{Θεωρώ την } H_0: \mu = \mu_0 \text{ (σταθερά)} & H_a: \mu > \mu_0 \\ & H_a: \mu < \mu_0 \\ & H_a: \mu \neq \mu_0 \end{array}$$

Για να εκτιμήσω την παραμέτρο  $\mu$  χρησιμοποιώ την συνάρτηση  $\bar{X}$ . Όταν ισχύει η  $H_0$  τότε,  $\bar{X} \sim N(\mu_0, \frac{\sigma^2}{n})$  οπότε η συνάρτηση  $Z = (\bar{X} - \mu_0) / \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \sim N(0,1)$ .

$Z$  = απόσταση του  $\bar{X}$  από το  $\mu_0$  σε μονάδες τυπικής απόκλισης. Αν η απόσταση είναι μεγάλη τότε απορρίπτω την  $H_0$ .

Γενικά: η  $H_0: \mu = \mu_0$ , επίπεδο σημαντικότητας:  $\alpha$ .

$$\text{Στατιστική Συνάρτηση : } Z = (\bar{X} - \mu_0) / \frac{\sigma}{\sqrt{n}}$$

Εναλλακτικές: Χώρια Απόρριψης:

$$\begin{array}{ll} H_a: \mu > \mu_0 & Z > Z_\alpha \\ H_a: \mu < \mu_0 & Z < Z_\alpha \\ H_a: \mu \neq \mu_0 & Z < -Z_{\alpha/2} \text{ ή } Z > Z_{\alpha/2} \end{array}$$

Παραδείγματα:

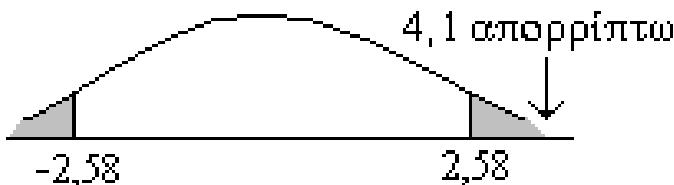
(1) Ένας κατασκευαστής ισχυρίζεται ότι το προϊόν του είναι ανθεκτικό στους  $50^\circ C$ .

Θεωρώ δείγμα  $n=9$  προϊόντων και έστω  $\bar{X}=52,05$ . Αν η κατανόμη του δείγματος είναι κανονική με  $\sigma=1,5$  να εξεταστεί ο ισχυρισμός του κατασκευαστή με  $\alpha=0,01$ .

Θα ελέγξω  $H_0: \mu = 50$  προς  $H_a: \mu \neq 50$ .

$$Yπολογίζω Z = \frac{(52,05 - 50)}{\sqrt{1,5^2 / 9}} = 4,1$$

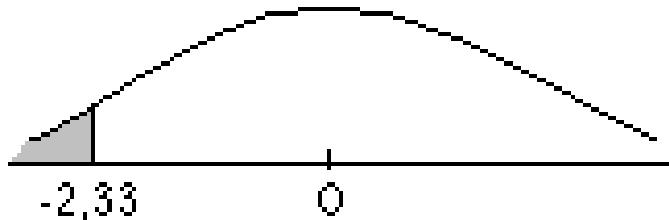
Απορρίπτω αν  $Z < -Z_{0,005}$  ή  $Z > Z_{0,005} \Leftrightarrow Z < -2,58$  ή  $Z > 2,58$



Αφού  $4,1 > 2,58$  απορρίπτω τη  $H_0$ , συνεπώς ο ισχυρισμός του κατασκευαστή δεν ισχύει σε  $\alpha=0,01$

(2) Έστω  $X_1, \dots, X_{25}$  παρατηρήσεις από  $N(\mu, \sigma^2=9)$ . Ελέγχω  $H_0: \mu=75$  προς  $H_a: \mu < 75$  και έστω  $\bar{X}=72,3$  με  $\alpha=0,01$ .

$$\text{Tότε } Z = \frac{\bar{X} - \mu}{\sigma/\sqrt{n}} = \frac{72,3 - 75}{9/\sqrt{25}} = 1,5 \text{ Απορρίπτω αν } Z \leq -2,33.$$



Αρα δεν απορρίπτω  
την  $H_0$  σε επίπεδο  
σημαντικότητας  $\alpha=0,01$

Η περιοχή αποδοχής μου δίνει ένα  $(1-\alpha)\%$  διάστημα εμπιστοσύνης για το  $\mu$ :

$$|Z| \leq Z_{\alpha/2} \Rightarrow \left| (\bar{X} - \mu) / \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \right| \leq Z_{\alpha/2} \Rightarrow \bar{X} - Z_{\alpha/2} \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \leq \mu \leq \bar{X} + Z_{\alpha/2} \frac{\sigma}{\sqrt{n}}$$

Για το παράδειγμα #1, ένα 99% διάστημα εμπιστοσύνης (Δ.Ε.) για το  $\mu$  είναι  $52,05 \pm 2,58 \cdot \frac{3}{\sqrt{25}} = (50,76, 53,34)$

2) Έλεγχοι με μεγάλα δείγματα

Αν δεν έχω κανονική αλλά το μέγεθος του δείγματος είναι μεγάλο ( $n>30$ ), τότε η  $Z = (\bar{X} - \mu_0) / \frac{S}{\sqrt{n}} \sim N(0, 1)$  προσεγγιστικά όταν ισχύει η  $H_0: \mu = \mu_0$ .

$$\text{Γιατί ισχύει η προσέγγιση } (\bar{X} - \mu_0) / \frac{S}{\sqrt{n}} = (\bar{X} - \mu_0) / \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \cdot \frac{\sigma}{S}$$

- Από Κεντρικό Οριακό Θεώρημα (Κ.Ο.Θ.)
- Επειδή  $S^2$  προσεγγίζει το  $\sigma^2$

Οι αντίστοιχες περιοχές απόρριψης παραμένουν οι ίδιοι.

Παράδειγμα:

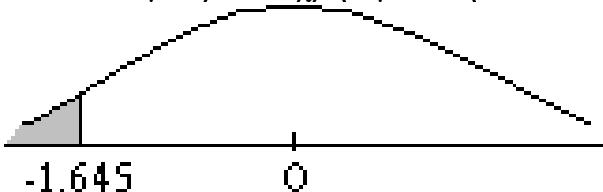
Για την ανέγερση μιας οικοδομής χρειάζεται ειδικό υλικό του οποίου η αντοχή να μην είναι μικρότερη από 3200. Θεωρώ τυχαίο δείγμα μεγέθους 36 και έστω ότι η μέση αντοχή  $\bar{X}=3109$  και  $S=156$ .

Θα ελέγχω την  $H_0: \mu=3200$  προς  $H_a: \mu < 3200$  σε  $\alpha=5\%$

• Δεν είναι  
κανονική

$$\text{Η ελεγχοσυνάρτηση } Z = (\bar{X} - \mu_0) / \frac{S}{\sqrt{n}} = (3109 - 3200) / \frac{156}{\sqrt{36}} = -3,50 \quad \bullet 36 > 30$$

Αλλά  $Z_{0,05}=1,645$  Αφού  $-3,50 < -1,645$  απορρίπτω την  $H_0$  άρα  $\mu < 3200$  οπότε δεν μπορώ να χρησιμοποιήσω το υλικό.



Ένα 95% Διάστημα Εμπιστοσύνης (Δ.Ε.) για το  $\mu$ , δίνεται από

$$\bar{X} \pm Z_{\alpha/2} \cdot \frac{S}{\sqrt{n}} = 3109 \pm 1,645 \cdot \frac{156}{\sqrt{36}} = (3066,23, 3151,77) \text{ προσεγγιστικά}$$